

Fővárosi Ítéltábla

6.Pf.20.161/2021/8.

A Fővárosi Ítéltábla a Madari Ügyvédi Iroda (cím1, ügyintéző: dr. Madari Tibor ügyvéd) által képviselt felperes1 neve (I. rendű felperes címe) I. rendű és felperes2 neve (II. rendű felperes címe) II. rendű felpereseknek a Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda (cím2, ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd) által képviselt alperes1 neve (I. rendű alperes címe) I. rendű és az alperes2 neve (II. rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2020. december 9. napján meghozott 36.G.41.033/2019/35. számú ítélete ellen az I-II. rendű felperesek részéről 36. és 37. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. és a II. rendű alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 150.000 (százötvenezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget;

a le nem rótt 1.027.475 (egymillió-huszonhétezer-négyszázhetvenöt) forint fellebbezési illetéket a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az I. rendű felperes 2007. február 8-án kölcsönkérelmet nyújtott be az I. rendű alperes jogelődjéhez. A kölcsönkérelemben úgy nyilatkozott, hogy az „Ügyfélértájékoztató a devizahitel kockázatairól” szóló kiadmányban (a továbbiakban: ügyfélértájékoztató) foglaltakat megismerte, és az abban foglaltak alapján tudomásul veszi, hogy a devizában nyilvántartott hitelek a forintban nyilvántartott hitelekhez képest magasabb kockázatot jelentenek, tekintettel az esetleges árfolyamváltozásokra.

[2] Az ügyféltájékoztató 2. pontja tartalmazza, hogy a hitel devizaneme és a forint közötti árfolyamváltozás hatással van mind a folyósítandó hitelösszegek, mind a törlesztőrészek (tőke-, kamat- és kezelési költség tartozás) mértékére. Tartalmazza azt is, ha a forint árfolyama gyengül, akkor a devizában kifejezett törlesztőrészlet forintba átszámított összege magasabb lesz, azaz drágul a hitel. Az ügyféltájékoztató 3. pontja felhívja a figyelmet a kamatváltozás lehetőségére, és táblázatos formában, számtani példákon mutatja be, hogy a kamat emelkedése és a forint árfolyamának gyengülése milyen együttes hatást gyakorolnak a törlesztőrészek összegére.

[3] Az I. rendű felperes mint adós 2007. április 4-én svájci frank alapú kölcsönszerződést kötött az I. rendű alperes jogelődjével mint hitelezővel. A kölcsön célja egy korábbi, szintén svájci frank alapú kölcsön kiváltása volt. Az adós a szerződés A/I.3.2. pontja értelmében 75.000 forint folyósítási jutalékot, az A/I.3.7. pontja értelmében pedig az igénybe vett kölcsön összege után számított, évi 1,9% kezelési költséget köteles megfizetni. A kölcsön biztosítása céljából az I. rendű alperes jogelődje mint jogosult és a II. rendű felperes mint kötelezett önálló zálogjogot alapítottak a II. rendű felperes helysége, hrsz1 alatt nyilvántartott ingatlanán. A kölcsönszerződés A/I.5.4. pontja szerint az adós a hitelező felszólítására köteles annak kézhezvételét követő 75 naptári napon belül közokiratba foglalt önálló zálogjogot alapító szerződés megkötésével egy, a hitelező által elfogadott másik ingatlanon első ranghelyű önálló zálogjogot biztosítani, illetve a zálogjog határozattal bejegyzését igazoló 15 napnál nem régebbi hiteles tulajdoni lap másolatot a bankhoz benyújtani (pótfedezet biztosítása), ha az adós deviza tőketartozásának – a bank2 által a kölcsön devizanemére vonatkozóan közzétett mindenkor középárfolyamán – forintban kiszámolt ellenértékének az ingatlan hitelbiztosítéki értékéhez viszonyított aránya a 70%-ot meghaladja. A kölcsönszerződés A/I.10., kockázatfeltáró nyilatkozat című pontjában az I. rendű felperes kijelentette, hogy a kölcsön kockázataival kapcsolatban a hitelező által nyújtott részletes tájékoztatást megismerte, megértette, a devizahitel igénybevételével együtt járó és kizárólagosan őt terhelő kockázatokkal tisztában van. Tudomása van különösen azon árfolyamkockázatról, hogy az előfinanszírozási időszak és a futamidő alatt a forintnak a svájci frankhoz viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása (azaz a folyósításkor érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése) esetén a devizában megállapított törlesztőrészek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Jelen szerződés aláírásával az adós tudomásul veszi, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ő viseli. A szerződés B/V.4. pontjában a felek a szerződésük részévé tették az I. rendű alperes mindenkor hatályos üzletszabályzatát és hirdetményét. A felperesek kijelentették, hogy megismerték az I. rendű alperes jogelődjének szerződéskötéskor hatályos üzletszabályzatát és hirdetményét, és azokat magukra nézve kötelezőnek fogadták el.

[4] Az I. rendű alperes 2014. július 4-én felmondta a kölcsönszerződést.

[5] A felperesek a keresetükben annak megállapítását kérték, hogy érvénytelenek a kölcsönszerződés A/I.1.1., A/I.1.3. és A/I.4.1., A/I.4.7.1. pontjaiba foglalt, az

árfolyamváltozás kockázatát az I. rendű felperesre hárító feltételek, az A/I.3.2. és A/I.3.7. pontjaiba foglalt, az I. rendű felperest folyósítási jutalék és kezelési költség megfizetésére kötelező feltételek, az A/I.5.4. pontjába foglalt, a zálogfedezet kiegészítésére vonatkozó feltétel, az A/I.10. pontba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat, valamint a B/V.4. pontjába foglalt, az üzletszabályzat, valamint a hirdetmény megismerésére és elfogadására vonatkozó felététel.

Az érvénytelenség jogkövetkezményét akként kérték levonni, hogy a bíróság nyilvánítsa érvényessé a kölcsönszerződést azzal a tartalommal, hogy az I. rendű felperes – elsődlegesen – 7.294.052 forint tartozást 100 hónap alatt, havonta 94.296 forint törlesztőrészekben legyen köteles megfizetni.

[6] Hivatkoztak arra, hogy az I. rendű alperes jogelődje nem adott megfelelő tájékoztatást az árfolyamváltozás kockázatáról, ezért tisztességtelenek, és ebből az okból semmisesek a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul az I. rendű felperesre hárító feltételei. Hangsúlyozták, hogy az I. rendű alperes jogelődje köteles volt az I. rendű felperes elé tárni minden releváns tény, amelyről a szerződéskötés időpontjában tudhatott. Álláspontjuk szerint a tájékoztatásnak ki kellett volna terjednie arra, hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészek összege korlátlanul, akár többszörösére is emelkedhet, az meghaladhatja a forint alapú kölcsönök törlesztőrészletének összegét, valamint a kockázat kezelésének módjára, eszközrendszerére. Ki kellett volna térnie a tájékoztatásnak egyes közgazdasági törvényszerűségekre, így a kamatparitás fogalmára és érvényesülésének következményeire, a jövőbeni árfolyam számításának lehetséges módszereire, a forint/svájci frank árfolyam alakulásának történelmi trendjére az elmúlt 20 évben, valamint a deviza alapú kölcsönök forintkölcsönöktől eltérő törlesztési karakterisztikájára. Kifejtették, hogy a tájékoztatásból ki kellett volna tűnnie annak, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a futamidő alatt is bekövetkezhet, és az árfolyam változásának nincs felső határa. Kifogásolták, hogy az I. rendű alperes jogelődje a hitelképesség bírálat során csak az I. rendű felperes szerződéskötéskor fennálló helyzetét és a fedezetet vette figyelembe, a hosszú távú kilátásokat viszont szándékosan figyelmen kívül hagyta. Az volt az álláspontjuk, hogy nemcsak a szerződés tartalmát kell vizsgálni, hanem a szerződési akaratot befolyásoló további információkat, a bank reklámjait, a Bankszövetség és egyes banki vezetők nyilatkozatait is. Előadták, hogy az I. rendű felperes az ügyféltájékoztatót nem írta alá, csak annak átvételét ismertették el vele, ez a nyilatkozat azonban tisztességtelen, és az I. rendű alperesnek kell bizonyítania, hogy jogelődje átadta az ügyféltájékoztatót mindkét felperesnek. Okfejtésük szerint a tájékoztatás fogyatékosága miatt az I. rendű felperes nem láthatta előre az árfolyamváltozás kockázatának valós mechanizmusát és nem tudta felmérni az ebből reá háruló reális többletterheket.

[7] Hivatkoztak arra, hogy a folyósítási jutalék és a kezelési költség kikötése tisztességtelen, mert ezek ellenében a hitelező nem nyújt semmilyen szolgáltatást, illetve olyan tevékenységek ellenében számítja fel, amelyek elvégzése a saját érdekében áll. A kezelési költséggel kapcsolatban kifejtették, hogy értelmezhetetlen fogalom, felszámításának nincs jogalapja, és azért ró aránytalan terhet az I. rendű felperesre, mert a szerződés nem veszi figyelembe a tőketartozás folyamatos csökkenését.

[8] Érvelésük szerint a fedezet kiegészítésére vonatkozó feltétel azért tisztességtelen, mert a hitelező érdekkörében felmerült kötelezettséget, a likvidációs érték meghatározásának kockázatát hárítja át az adósra. Kiemelték, hogy a likvidációs érték kialakítására csak a hitelezőnek van ráhatása, ezért az adós nem kötelezhető pótfedezet adására.

[9] Előadták, hogy az üzletszabályzatot és a hirdetményt az I. rendű alperes jogelődje nem adta át nekik, ezért azt nem ismerhették el magukra nézve kötelezőnek.

Álláspontjuk szerint az üzletszabályzat és a hirdetmény megismerésének elismertetése a hátrányukra változtatja meg a bizonyítási terhet.

[10] Kifejtették, hogy az I. rendű felperes az árfolyamváltozás kockázatát reá hárító, valamint a folyósítási jutalékra és a kezelési költségre vonatkozó feltételek érvénytelensége folytán nem köteles árfolyamkülönbözet, folyósítási jutalék és kezelési költség megfizetésére, így kölcsöntartozásának összege 7.294.052 forint. Abban az esetben, ha az I. rendű felperes csak korlátozott mértékben, 20% erejéig köteles viselni az árfolyamváltozás kockázatát, akkor 12.843.442 forint a tartozása. (A 2019. november 14-én beérkezett, számítást tartalmazó táblázat szerint ezek az összegek 7.163.309 forint és 12.686.557 forint.)

[11] Indítványozták a per tárgyalásának a felfüggesztését az Európai Unió Bírósága (EUB) előtt C-609/19. és C-932/19. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárások befejezéséig.

[12] Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperesek perköltségben marasztalására irányult.

[13] Védekezésükben hivatkoztak arra, hogy az I. rendű alperes jogelődje a kölcsönkérelemben, az ügyféltájékoztatóban és a kölcsönszerződés A/I.10. pontjában is a legteljesebb mértékben, megfelelően tájékoztatta a felpereseket az árfolyamváltozás kockázatáról. Rámutattak, hogy az I. rendű felperes két alkalommal írásban nyilatkozott a tájékoztatás tudomásul vételéről. Álláspontjuk szerint a tájékoztatás egyértelműen és világosan ismertette az árfolyamváltozás kockázatát, rögzítette annak a törlesztőrészekre gyakorolt hatását, és kiterjedt a kamatváltozás hatásaira is. Hangsúlyozták, hogy az ügyféltájékoztató konkrét példákkal szemlélteti az árfolyam és a kamat változásának együttes hatásait. Állították, hogy az I. rendű felperes még a kölcsönkérelem benyújtása előtt átvette az ügyféltájékoztatót. Okfejtésük szerint a tájékoztatás alapján az I. rendű felperes nem gondolhatta alappal, hogy az árfolyamváltozás kockázata nem valós, vagy az csak korlátozott mértékben terheli.

[14] Kifejtették, hogy a kezelési költség tényleges, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 2. számú mellékletének 10.3. pontjában felsorolt banki szolgáltatásokat ellentételez. Érvelésük szerint a kezelési költség kikötése a főszolgáltatás része, amelynek tisztességtelensége a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 209. § (6) bekezdése alapján azért nem vizsgálható, mert a feltétel világosan és érthetően került megfogalmazásra. Az volt az álláspontjuk, hogy a kezelési költség nem rótt aránytalan terhet az I. rendű felperesre, mert a kölcsön teljes hiteldíj mutatója a kezelési költséggel együtt is alacsonyabb volt a hasonló kölcsönök teljes hiteldíj mutatójánál.

[15] Előadták, hogy a zálogfedezet kiegészítésére vonatkozó feltétel azért nem tisztességtelen, mert jogszabályi rendelkezéseket tükröz, a rPtk. 269. § (5) bekezdése, a rPtk. 261. § (2) bekezdése és a rPtk. 525. § (1) bekezdésének c) pontja alapján a hitelező akkor is követelhetné a zálogfedezet kiegészítését, ha az arra vonatkozó feltétel nem lenne benne a szerződésben.

[16] Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alpereseknek 762.000 forint, valamint ezen felül az I. rendű alperesnek 111.500 forint perköltséget, megállapította, hogy a le nem rótt 1.500.000 forint elsőfokú eljárási illeték és az állam által előlegezett 8.000 forint tanudíj az állam terhén marad.

[17] Ítéletének indokolásában úgy foglalt állást, hogy a kölcsönszerződés A/I.10. pontjába foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat megfelel a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseiben, valamint az EUB C-51/17., C-118/17., C-38/17., C-126/17. és C-227/18. számú ítéleteiben meghatározott követelményeknek, mert abból érthetően és világosan kitűnik, hogy az árfolyam folyamatosan változhat, ez jelentős kockázatot hordoz magában, amely abban áll, hogy a forint leértékelődése a törlesztőrészek emelkedésével jár, ez akár jelentős mértékű is lehet, és a kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben az adós viseli. Kiemelte, hogy a kockázat korlátlanágát a tájékoztatásnak nem kell szó szerint tartalmaznia, hanem elegendő, ha annak értelmezése alapján egyértelmű, hogy a kockázatot teljes mértékben az adósra kell viselnie. Rámutatott, hogy az I. rendű felperes a kölcsönkérelem és a kölcsönszerződés aláírásával is elismerte az ügyféltájékoztató megismerését. Hangsúlyozta, hogy az ügyféltájékoztató érthető módon mutatta be, hogy az árfolyamváltozás milyen hatást gyakorol az I. rendű felperes fizetési kötelezettségeire.

[18] Álláspontja szerint az I. rendű alperes jogelődje a Hpt. 212. § (2) bekezdése alapján jogosult volt a folyósítási jutalék felszámítására, a jutalék mértéke és felszámításának gazdasági következménye egyértelműen megállapítható a szerződés alapján, kétségmentesen felismerhető, hogy a felszámítást a kölcsön folyósításának a ténye alapozza meg, ezért a folyósítási jutalék kikötését nem ítélte tisztességtelennek.

[19] Kifejtette, hogy az EUB C-621/17. számú ítélete értelmében nem tisztességtelen a kezelési költség kikötése önmagában amiatt, ha a kölcsönszerződés nem sorolja fel tételesen a költség ellenében nyújtott szolgáltatásokat. Az volt az álláspontja, hogy az alperesek részletesen ismertették a kezelési költség ellenében nyújtott szolgáltatásokat, és a költség mértéke sem tekinthető eltúlzottnak. Erre figyelemmel a kezelési költség felszámítására lehetőséget adó szerződési feltétel tisztességtelenségét sem találta megállapíthatónak.

[20] Okfejtése szerint a zálogfedezet kiegészítésére vonatkozó feltétel az I. rendű alperesnek a rPtk. 261. § (2) bekezdésében biztosított jogát rögzíti, nem tartalmaz a felek közötti egyensúly megbontására alkalmas kikötést.

[21] Hangsúlyozta, hogy a kölcsönszerződés B/V.4. pontja nem a felek jogairól és kötelezettségeiről rendelkezik, hanem csak ténymegállapításokat tartalmaz.

[22] A felperesek által indítványozott további bizonyítást mint szükségtelent mellőzte; a felperesek tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmének nem adott helyt, mert a per eldöntése nem függött az általuk megjelölt előzetes döntéshozatali eljárások eredményétől.

[23] Az ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést.

[24] A fellebbezésükben kérték elsődlegesen annak megváltoztatását, keresetüknek helytadást, valamint az alperesek első- és másodfokú perköltségükben marasztalását, másodlagosan a hatályon kívül helyezését.

[25] Hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást részben tévesen állapította meg, egyes jogszabályokat figyelmen kívül hagyott, illetve tévesen alkalmazott, és emiatt hibás jogi következtetéseket vont le.

Álláspontjuk szerint a kölcsönkérelem aláírása elégtelen annak bizonyítására, hogy az I. rendű felperes átvette az ügyféltájékoztatót és megismerte annak tartalmát. Kiemelték, hogy az alperesek által a periratokhoz csatolt ügyféltájékoztatón nincs aláírás, ezért az a teljes bizonyító erejű magánokirat szintjét sem éri el. Emiatt az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatás vizsgálata során csak a kölcsönkérelem és a kölcsönszerződés szövege lett volna figyelembe vehető, az ügyféltájékoztató azonban nem. Hivatkoztak arra is, hogy az EUB C-449/13. számú ítélete értelmében a szabványzáradéknak nincs bizonyító ereje, azt a hitelezőnek meg kell erősítenie egy vagy több releváns bizonyítékkal. Fenntartották azt az álláspontjukat, hogy tisztességtelen az olyan szerződési kikötés, amelyben nem az üzletszabályzatot fogadtatja el, íratja alá a hitelező, hanem külön okiratban nyilatkoztatja őket ezek megismeréséről, elfogadásáról. Sérlemzették, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából nem derül ki a „jelentős” szó értelmezési tartománya, az, hogy pontosan milyen mértékű leértékelődés milyen mértékű terhet jelent az adós számára, emiatt

értelmezhetetlen az „akár jelentős mérték” kifejezés is; álláspontjuk szerint a jelentős mértékből nem következik a kockázat korlátlan viselésének kötelezettsége. Okfejtésük szerint a kölcsönszerződés A/I.10. pontja nem csupán deklaratív, hanem a felek jogaira és kötelezettségeire vonatkozó tartalmat bont ki, mert rögzíti, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázat és annak vagyoni kihatásai teljes mértékben az I. rendű felperest terhelik. Előadták, hogy az EUB a vonatkozó ítéleteiben megköveteli az árfolyamkockázat konkrét mechanizmusának feltüntetését, valamint a fizetési kötelezettséget jelentő feltételek egymásra gyakorolt hatásának bemutatását. Érvelésük szerint az I. rendű felperes fizetési kötelezettségének mértékét befolyásoló három körülményre tekintettel nem volt átlátható az árfolyamváltozás kockázatának gazdasági következménye, sem ezeknek a körülményeknek az egymásra gyakorolt hatása. Ezért az I. rendű felperes nem tudta megállapítani és ellenőrizni, hogy az egyes körülmények változása következtében milyen mértékben változik meg a fizetési kötelezettsége. Hangsúlyozták, hogy korlátlan kockázatot, határtalan fizetési kötelezettséget észszerűen nem lehet vállalni behatárolt jövedelem mellett. Álláspontjuk szerint az ilyen kockázatvállalás megghiúsította volna az I. rendű felperesnek azt a célját, hogy a forint alapú kölcsönnél olcsóbb kölcsönhöz jusson. Hivatkoztak a 2014/17. EU irányelvben foglaltakra. Kifejtették, hogy a kockázatfeltárással szemben nem az az elvárás, hogy a hitelező biztosítsa annak elérhetőségét, hanem az, hogy bizonyítani tudja a közlését. Az volt az álláspontjuk, hogy az elsőfokú bíróság minden jogalap nélkül vélelmezte az ügyféltájékoztató átadását a II. rendű felperes részére. Okfejtésük szerint az I. rendű alperes jogelődjétől kapott tájékoztatásban nincs szó arról, hogy az I. rendű felperesre hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, ezért a törlesztőrészletek akár jelentősen is megemelkedhetnek, az árfolyamváltozás lehetősége valós, ellenben azt a benyomást kelti, mintha az árfolyam hátrányos és előnyös változása azonos eséllyel következhetne be, hosszú távon azok kiegyenlítenék egymást. A kölcsönkérelem nem tartalmaz az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatást, a kölcsönszerződés A/I.10. pontjából pedig nem derül ki, hogy az árfolyam változása milyen hatással lesz a törlesztőrészletekre. Érvelésük szerint a tájékoztatásból nem ismerhető fel, hogy az árfolyam felső határ nélkül változhat, a perben kihallgatott tanúk vallomásából pedig nem lehetett megállapítani, hogy az I. rendű felperes milyen tájékoztatást kapott a szerződéskötés előtt. Rámutattak, hogy a törlesztőrészletek emelkedésének lehetőségéből nem következik a kockázat korlátlansága, és ha a hitelező ügyintézője sem látta előre az ügylet kockázatát, akkor az az I. rendű felperes számára sem volt lehetséges. Kiemelték, hogy az EUB C-186/16. számú ítélete szerint a hitelezőnek valamennyi olyan releváns információt az adós rendelkezésére kell bocsátania, amely ahhoz szükséges, hogy felmérhesse a kockázat pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeit. Erre figyelemmel az I. rendű felperest tájékoztatni kellett volna arról is, hogy a kamatparitás és az árfolyamváltozás következményeként a futamidő alatt szükségyszerűen el fog tűnni a forint alapú kölcsönöknél alacsonyabb kamat előnye. Fenntartották azt az álláspontjukat, hogy az I. rendű felperesnek adott tájékoztatásból nem ismerhető fel az árfolyamváltozás nem elhanyagolható kockázata, a forint súlyos leértékelődésének lehetősége, a kockázat korlátlansága, felmerülésének valós lehetősége és az I. rendű felperes fizetési kötelezettségére gyakorolt hatása. Fenntartották azt az álláspontjukat is, hogy a tájékoztatásnak ki kellett volna terjednie a lényeges közgazdasági összefüggések ismertetésére is.

[26] Fenntartották, hogy a kezelési költség felszámításának nincs jogszabályi alapja. Hivatkoztak arra is, hogy a kezelési költség, valamint a folyósítási jutalék felszámítása tisztességtelen, mert ezen költségek mögött nem volt tényleges, a kölcsönszerződésből levezethető többletszolgáltatás. Álláspontjuk szerint azok a szolgáltatások, amelyeket az

alperesek a folyósítási jutalékkal és a kezelési költséggel ellentételeznek, a kölcsönnyújtás szükséges velejárói, az utóbbi ellenértéke pedig a kamat. Kifejtették, hogy indokolatlan a kezelési költség svájci frankban való felszámítása. Érvelésük szerint a kamatmérték csaknem felét elérő kezelési költség nem tekinthető arányosnak, és kifogásolták, hogy a kezelési költség mértéke nem a tényleges adminisztrációs költségekhez, hanem a tőketartozás összegéhez igazodik. Álláspontjuk szerint azoknak a költségeknek a kikötése, amelyeknek a felszámítását a Hpt. 210. § (5a) bekezdése megtiltotta, e jogszabályi rendelkezés hatályba lépése előtt is tisztességtelenek voltak.

[27] Fenntartották, hogy az üzletszabályzatot és a hirdetményt az I. rendű alperes jogelődje nem adta át, ezért az azokban foglaltakat nem ismerhették el magukra nézve kötelezőnek, és azok nem válhattak a kölcsönszerződés részévé.

[28] Előadták, hogy a teljes hiteldíj mutató mértéke nem vezethető le a kölcsönszerződés adataiból, ezért a szerződés semmis a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja alapján.

[29] Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság nem adott helyt szakértői bizonyításra irányuló indítványuknak.

[30] Továbbra is indítványozták a per tárgyalásának felfüggesztését a C-932/19. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig.

[31] Az I. és a II. rendű alperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és a felperesek másodfokú perköltségükben marasztalását kérték.

[32] Hivatkoztak arra, hogy a Kúria több ítéletében is megfelelőnek találta a jelen perbelivel azonos tartalmú ügyféltájékoztatóba, kölcsönkérelembe és kölcsönszerződésbe foglalt tájékoztatást. Álláspontjuk szerint a felperesek ügyféltájékoztatóval kapcsolatos nyilatkozatai nem tekinthetők vitatásnak, mert nem tartalmazzak az alperesek állításával ellentétes tényállítást. Kifejtették, teljes bizonyító erejű magánokirattal bizonyították az ügyféltájékoztató adósi megismerését és csatolták is azt, erre figyelemmel a felpereseknek kellett volna azt bizonyítani, hogy mégsem kapták meg az ügyféltájékoztatót.

[33] Fenntartották, hogy az EUB C-621/17. számú ítélete értelmében önmagában nem tisztességtelen a kezelési költség felszámítása. Rámutattak, hogy a jogszabályi rendelkezések nem határozták meg a kezelési költség fogalmát, és nem írták elő az alkalmazását, de számos jogszabály utal a kezelési költség kikötésének jogszerűségére. A

kezelési költség tényleges, komplex banki szolgáltatásokat ellentételez, ezt megerősítette az EUB C-621/17. számú ítélete is. Az volt az álláspontjuk, hogy a kezelési költségre (folyósítási jutalékra) vonatkozó, kölcsönszerződésbe és üzletszabályzatba foglalt, általuk felsorolt szerződési feltételek átláthatók, mert azok alapján kiszámítható a költség összege, és felismerhető a költség viselésének gazdasági következménye. Okfejtésük szerint a költségek kikötése a hasonló típusú szerződésekben a magyar piacon bevett gyakorlat volt, ezért az I. rendű alperes jogelődje alappal feltételezhette, hogy az I. rendű felperes egyedi megtárgyalás esetén is elfogadta volna az azokat kikötő feltételeket. Fenntartották azt az álláspontjukat, hogy a hasonló kölcsönszerződések átlagos teljes hiteldíj mutatójához képest a kezelési költség nem volt aránytalanul magas.

[34] Kiemelték, hogy közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozat áll rendelkezésre az üzletszabályzat és a hirdetmény felperesi megismerésére és elfogadására vonatkozóan.

[35] A felperések fellebbezése alaptalan.

[36] A felperések a fellebbezésükben nem jelöltek meg olyan lényeges eljárási szabálysértést, amely szükségessé tette volna az 1952. évi III. törvény (rPp.) 252. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, erre alapot adó eljárási szabálysértést a Fővárosi Ítéltábla sem észlelt, az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálata tehát eljárásjogi akadályba nem ütközött.

[37] A perbeli jogvita érdemi elbírálásához szükséges tényállás feltárt, a releváns bizonyítékok rendelkezésre álltak, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését a rPp. 252. § (3) bekezdése alapján, a bizonyítás kiegészítése céljából sem találta indokoltnak.

[38] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a tényállásból levont jogi következtetéseivel és érdemi döntésével a Fővárosi Ítéltábla egyetértett – az alábbi pontosításokkal és kiegészítésekkel –, osztotta a döntés ítéletben kifejtett indokait is.

[39] A felperések a keresetükben az általuk megjelölt szerződési feltételek tisztességtelenségére hivatkoztak.

A rPtk. 209. § (1) bekezdése értelmében tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

[40] A deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződéseknek az a rendelkezése, hogy az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul az adós köteles viselni, a főszolgáltatást meghatározó feltétel, amelynek tisztességtelensége csak akkor vizsgálható, ha a feltétel nem világos, nem érthető [2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pont, 93/13. EKG irányelv 4. cikk (2) bekezdés].

[41] Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatásnak az árfolyamváltozás kockázatát az adósra hárító szerződési feltétel érthetősége, világossága szempontjából van jelentősége. Ha a hitelező egyáltalán nem tájékoztatja az adóst az árfolyamváltozás kockázatáról, vagy az adósnak adott tájékoztatás nem megfelelő, akkor nem tekinthető érthetőnek és világosnak az árfolyamváltozás kockázatát az adósra hárító feltétel, és megnyílik a lehetőség e feltétel tisztességtelenségének a vizsgálatára.

[42] Az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatás kötelezettségét a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése írja elő a törvény hatálya alá tartozó hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások számára.

[43] A Hpt 203. § (6) bekezdése szerint olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja.

[44] A Hpt. 203. § (7) bekezdés a) pontja kimondja, hogy a (6) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre.

[45] Az alperesek a perben azt állították, hogy az I. rendű alperes jogelődje a kölcsönkérelem nyomtatványon és a kölcsönszerződés A/I.10. pontján kívül az ügyféltájékoztatóban is tájékoztatta az I. rendű felperest az árfolyamváltozás kockázatáról, ezzel szemben a felperesek tagadták, hogy megkapták volna az ügyféltájékoztatót.

[46] Az I. rendű felperes a kölcsönkérelem aláírásával teljes bizonyító erejű magánokiratba, a kölcsönszerződés aláírásával pedig közokiratba foglalt nyilatkozattal ismerte el az ügyféltájékoztatóban foglaltak megismerését. A Hpt. 203. § (6) bekezdése csak annyi követelményt támaszt, hogy az ügylet kockázataira vonatkozó tájékoztatás tudomásul vételét az ügyfélnek az aláírásával kell igazolnia, de nem tartalmaz olyan megszorítást, hogy a tájékoztatást tartalmazó okiratot kell aláírnia, ezért nem kifogásolható, ha a hitelező más okiratba foglalja az adós tájékoztatás tudomásul vételére vonatkozó nyilatkozatát, és az adós ennek az okiratnak az aláírásával igazolja a tájékoztatás megtörténtét, tudomásul vételét.

[47] Az I. rendű felperes teljes bizonyító erejű magánokiratba és közokiratba foglalt nyilatkozataival szemben a rPp. 164. § (1) bekezdése alapján a felpereseket terhelte annak a bizonyítása, hogy mégsem ismerték meg az ügyféltájékoztató tartalmát. Erre vonatkozó bizonyítást a felperesek nem ajánlottak fel, a bizonyítás sikertelenségét a rPp. 3. § (3) bekezdése alapján a terhükre kellett értékelni, ezért az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg tényként, hogy az I. rendű felperes megismerte az ügyféltájékoztató tartalmát, és az abban foglaltakat helyesen vette figyelembe az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatás megfelelőségének a vizsgálata során.

[48] Az ügyféltájékoztató 2., „Az árfolyamváltozás” című része, valamint a kölcsönszerződés A/I.10. pontja egyaránt felhívják a figyelmet az árfolyamváltozás kockázatára, világossá teszik, hogy a kockázat az árfolyam változásának a lehetőségéből ered, ami kihat a törlesztőrészletek összegére. Kitérnek a kockázat I. rendű felperes pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeire is, mert tartalmazzák, hogy a forint svájci frankhoz viszonyított gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztőrészletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. A Fővárosi Ítéltábla kiemeli, hogy az ügyféltájékoztató konkrét, átlagos fogyasztó számára érthető számtani példákkal mutatta be, hogy az árfolyam és a kamat változásai milyen módon befolyásolják a törlesztőrészletek összegét. Erre figyelemmel a „jelentős” kifejezés definiálása nélkül is az I. rendű alperes jogelődje által az I. rendű felperesnek adott tájékoztatás megfelel a Hpt. 203. § (6) bekezdésében és (7) bekezdés a) pontjában meghatározott követelményeknek.

[49] Az EUB árfolyamkockázatra vonatkozó, fellebbezésben hivatkozott ítéletei nem követelik meg, hogy az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatás szó szerint tartalmazzá, hogy a kockázat korlátozás nélkül az adóst terheli, azt egyedül maga köteles viselni, annak következtében jelentősen, akár a gazdasági teherviselési képességét meghaladóan megnövekedhetnek a szerződésből eredő fizetési kötelezettségei, vagy egyéb módon gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat számára a kölcsönszerződés teljesítése. Az EUB ítéletei és az azokon alapuló 2/2014. Polgári jogegységi határozat csak azt a követelményt támasztják, hogy ezek a körülmények a tájékoztatás alapján a fogyasztó számára legyenek felismerhetők, ne keltsék annak hamis látszatát, mintha a kockázat nem lenne valós – nem kellene számolni az árfolyam bármilyen mértékű emelkedésének lehetőségével –, vagy az csak korlátozott mértékben, meghatározott felső határ eléréséig, illetve a hitelezővel megosztva terhelné az adóst. A tájékoztatás megfelelőségéhez elegendő, ha abból felismerhető az árfolyamváltozás kockázatának fennállása, az adós fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatása, és annak alapján az adós nem gondolhatja alappal, hogy a kockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli. Azt, hogy a korlátlanul és kizárólag őt terhelő, valós kockázat viselése folytán megnövekedett fizetési kötelezettségek nehezen viselhetővé tehetik-e a számára a szerződés teljesítését, esetleg meghaladhatják-e a teherviselési- és teljesítőképességét, magának az adósnak kell megítélnie, az ezzel kapcsolatos következtetéseket magának kell levonnia.

[50] A fentiek figyelembevételével, mivel sem az ügyféltájékoztató, sem a kölcsönszerződés nem tartalmaz olyan rendelkezést, amiből arra lehetne következtetni, hogy a hatásmechanizmusa tekintetében bemutatott árfolyamváltozás kockázata nem valós, vagy az csak korlátozottan terhelne az I. rendű felperest, az I. rendű alperes jogelődjétől kapott tájékoztatás alapján nem gondolhatta alappal, hogy az árfolyamváltozás kockázata nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli. Erre figyelemmel a tájékoztatás megfelel az EUB ítéleteiben és a 2/2014. Polgári jogegységi határozatban megfogalmazott követelményeknek is.

[51] A fellebbezésben foglaltaktól eltérően sem a magyar, sem az uniós jogi normák nem követelik meg az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatás megfelelőségéhez az árfolyam változását előidéző lehetséges okok felsorolását, pénzügyi vagy közgazdasági összefüggések, trendek, banki elemzések ismertetését.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a kölcsönszerződés rendelkezései és az ügyféltájékoztató alapján az I. rendű felperes számára felismerhető volt, hogy a szerződésből eredő fizetési kötelezettségének mértékét az árfolyam változásán kívül más tényezők – a svájci frank pénzpiaci kamatának változása és az egyoldalú hiteldíj módosítás – is befolyásolhatják, és felismerhette azt is, hogy valamennyi, a fizetési kötelezettsége mértékét befolyásoló tényező egyszerre is változhat számára kedvezőtlenül, mindezek gazdasági hatását felmérhette.

[52] Az érthető és világos tájékoztatásra tekintettel nem vizsgálható az árfolyamváltozás kockázatát teljes mértékben az I. rendű felperesre hárító szerződési feltétel tisztességtelensége a rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján, és semmissége a rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján.

[53] Annak a körülménynek, hogy a kölcsönszerződés ad-e lehetőséget az adósnak a kockázat megszüntetésére, enyhítésére vagy más módon való kezelésére, csak abban az esetben van jelentősége, ha lehetőség nyílik az árfolyamváltozás kockázatát az adósra hárító feltétel tisztességtelenségének vizsgálatára. Ilyen esetben vizsgálható, hogy a szerződésnek van-e olyan rendelkezése, amely alkalmas a kockázat áthárításából eredő hátrányok kiküszöbölésére.

[54] A II. rendű felperes dologi adósként, zálogkötelezettként vett részt a jogügyletben, közte és az I. rendű alperes jogelődje között zálogjogviszony jött létre, nem vált az I. rendű felperes és az I. rendű alperes jogelődje között létrejött kölcsönszerződés alanyává, ezért a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az I. rendű alperes jogelődjét a II. rendű felperessel szemben nem terhelte az árfolyamváltozás kockázatára vonatkozó tájékoztatási kötelezettség, tájékoztatása esetleges elmaradása sem eredményezheti az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul az I. rendű felperesre hárító szerződési feltétel tisztességtelenségét.

[55] Az EUB a C-621/17. számú ítéletében úgy foglalt állást, hogy a kezelési költséget szabályozó szerződési feltétel tekintetében az érthető megfogalmazás elve nem kívánja meg a kezelési költség ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatás részletezését a szerződésben, de megköveteli, hogy a szolgáltatások jellege a szerződésből észszerűen érthető vagy levezethető legyen.

[56] A Hpt. 2. számú mellékletének I.10.3. pontja értelmében a hitel és pénzkölcsön nyújtására irányuló pénzügyi szolgáltatási tevékenység a hitelképesség vizsgálatával, a hitel és kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsönök nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével, a behajtással kapcsolatos intézkedéseket is magában foglalja.

[57] Ezen jogszabályi rendelkezés alapján tehát a hitel és pénzkölcsön nyújtása nem kizárólag a kölcsön időleges rendelkezésre bocsátását foglalja magában, hanem a Hpt. 2. számú melléklet I.10.3. pontjában felsorolt egyéb tevékenységeket is.

[58] A Hpt. 2. számú mellékletének III.7. pontja szerint a kamat: az adós által a kölcsönnyújtónak (betételhelyezőnek) az elfogadott betét vagy az igénybe vett kölcsön használatáért, kockázataért fizetendő, a betét- vagy kölcsönösszeg százalékaiban meghatározott, időarányosan térítendő (elszámolandó) pénzösszeg vagy egyéb hozadék.

[59] Ebből a rendelkezésből az a következtetés vonható le, hogy a kamat a hitel és pénzkölcsön nyújtása körébe tartozó tevékenységek közül kizárólag a kölcsönként az adós rendelkezésére bocsátott pénz használatának ellenértéke, a Hpt. 2. számú mellékletének I.10.3. pontjában felsorolt egyéb tevékenységeknek viszont nem az ellenszolgáltatása, ezért a Hpt. 2. számú mellékletének I.10.3. pontjában felsorolt egyéb tevékenységek ellenében külön díj vagy költség számítható fel a kamaton felül, erre egyébként a Hpt. egyéb rendelkezései is utalnak, így a 203. § (3) bekezdés c) pontja, 209. § d) pontja, 210. § (2) bekezdése.

[60] A Hpt. rendelkezései alapján az I. rendű felperes beazonosíthatta, hogy az I. rendű alperes jogutódja milyen szolgáltatásokat nyújt a kezelési költség ellenében. Mivel a kezelési költség felszámítását törvényi rendelkezések nem tiltották, egyes törvényi rendelkezések pedig a kezelési költség felszámíthatóságára utaltak, az I. rendű felperestől észszerűen elvárható volt, hogy egyedi megtárgyalás esetén is elfogadja a kölcsönszerződés kezelési költségeire vonatkozó rendelkezéseit. A kezelési költség a már részére folyósított kölcsön nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével és a behajtással kapcsolatos tevékenységek ellenértéke, amely tevékenységek az adós érdekeit is szolgálják. A kölcsönszerződésből továbbá egyértelműen megállapítható a kezelési költség alapja és mértéke is, tehát a kezelési költség megfizetésére kötelező rendelkezés megfelel az egyértelmű megfogalmazás, az érthetőség és a világosság követelményének, ezért nem tisztességtelen.

[61] A Fővárosi Ítéltábla osztotta az alpereseknek azt az álláspontját is, hogy a kezelési költség nem rótt aránytalan terhet az I. rendű felperesre. A perbeli kölcsönszerződés induló teljes hiteldíj mutatója évi 6,93% volt, amely tartalmazta az évi 1,9%-os kezelési költséget is. Ehhez képest a perbeli kölcsönszerződés megkötésének az időpontjában a hasonló kölcsönök átlagos teljes hiteldíj mutatója évi 7,13% volt. Erre figyelemmel a kölcsönszerződés kezelési költségre vonatkozó feltétele nem sérti az arányosság elvét sem, ezen okból nem állapítható meg a tisztességtelensége.

[62] A kölcsön folyósítása – a kölcsön összegének az adós rendelkezésére bocsátása – valóban a hitelező szerződéses főkötelezettségének a teljesítése, ez azonban nem jelenti azt, hogy a számára a folyósítással ne merülhetnének fel többletköltségek, vagy olyan többlettevékenységek, amelyekért díj számítható fel. Ilyen tevékenység annak ellenőrzése, hogy megvalósultak-e a folyósítás kölcsönszerződésben meghatározott feltételei, hitel kiváltása céljából kötött kölcsönszerződés esetén felmerül a korábbi hitelező számlájára történő utalás költsége. A perbeli kölcsönszerződésben kikötött 75.000 forint egyszeri folyósítási jutalék nem tekinthető aránytalanak a szerződésben meghatározott számos folyósítási feltétel (A/I.2.) teljesülése vizsgálatának a szükségességét alapul véve és a kölcsön összegéhez viszonyítva, ezért nem állapítható meg a folyósítási jutalékokra vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelensége sem.

[63] A rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján csak az a szerződési feltétel minősülhet tisztességtelennek, amely jogokat vagy kötelezettségeket állapít meg a szerződő felek javára, illetve terhére. A kölcsönszerződés B/V.4. pontja a felpereseknek az üzletszabályzat megismerésére és elfogadására vonatkozó nyilatkozatát foglalja magában, nem jogokat vagy kötelezettségeket állapít meg a szerződő felek számára, ezért a vonatkozásában nem értelmezhető vagy vizsgálható a tisztességtelensége.

[64] Az elsőfokú eljárásban a felperesek végleges keresetében nem volt a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjára alapított kérelem, ezért arról az elsőfokú bíróságnak nem kellett határoznia. A fellebbezésben ekörben előadott hivatkozásával kapcsolatban a Fővárosi Ítéltábla utal arra, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja csak ahhoz fűzi jogkövetkezményként a kölcsönszerződés semmisségét, ha a szerződés nem tartalmazza a teljes hiteldíj mutató éves, százalékban kifejezett mértékét, ahhoz viszont nem, ha a meghatározására nem megfelelően került sor.

[65] A Fővárosi Ítéltábla azonos álláspontot képviselve egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a per eldöntése nem függ az EUB előtt a C-932/19. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás eredményétől, ezért arra nem indokolt a per tárgyalásának felfüggesztése a rPp. 152. § (2) bekezdése alapján.

[66] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, és az eredménytelenül fellebbező felpereseket a

rPp. 78. § (1) bekezdése alapján – 12.843.442 forint jogorvoslati pertárgyértéket alapul véve – másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte, mely az alperesek javára a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja, valamint (5), (6) bekezdései alapján megállapított mérsékelt összegű ügyvédi munkadíjból áll.

[67] A Fővárosi Ítéltábla a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján határozott a felperesek személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illeték állam általi viseléséről.

[68] A Fővárosi Ítéltábla a határozatát a 112/2021. (III. 6.) Korm. rendelet 21. §-a és 27. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül eljárva hozta meg.

Budapest, 2021. július 1.

Levek Istvánné dr. s.k.
a tanács elnöke

dr. Lente Sándor s.k.
előadó bíró

dr. Csóka István s.k.
bíró